

**COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

SECȚIUNEA A III -a

CAUZA PETRESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Plângerea nr. 73969/01)

HOTĂRÂRE

STRASBURG

15 martie 2007

Această hotărâre va deveni definitivă în condițiile definite la articolele 44 § 2 din Convenție. I se pot aduce doar modificări de formă.

În cauza Petrescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția III), constituită în Camera formată din următorii judecători:

Domnii J. HEDIGAN, *președinte*,

C. BÎRSAN,

Doamna A. GYULUMYAN,

Domnii E. MYJER,

DAVID THÓR BJÖRGVINSSON,

Doamnele I. ZIEMELE,

I. BERRO-LEFÈVRE, *judecător*,

și Domnul S. QUESADA, *grefier al secției*,

după ce a deliberat în Camera de Consiliu în data de 20 februarie 2007,

a pronunțat următoarea hotărâre, adoptată la acea dată :

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află plângerea (n° 73969/01) formulată împotriva României de către domnul Radu Petrescu, cetățean al acestui Stat (« reclamantul »), care a sesizat Curtea la data de 21 noiembrie 2000 în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

Reclamantul a decedat la 27 iulie 2002. La 7 septembrie 2004, fiul său și unicul său moștenitor, Dl. Dan Costin Petrescu și-a exprimat dorința de a continua acțiunea în fața Curții.

2. Din motive de ordin practic, prezenta hotărâre îl va numi în continuare pe domnul Radu Petrescu « reclamant », deși această calitate trebuie să fie atribuită astăzi domnului Dan Costin Petrescu (v., *mutatis mutandis*, Cauza *Dalban împotriva României* [GC], nr. 28114/95, § 1, CEDH 1999-VI).

3. Guvernul român (« Guvernul ») a fost reprezentat de reprezentanta sa, doamna Roxana Rizoiu, apoi de doamna Beatrice Rămășcanu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

4. Reclamantul pretindea în special că vânzarea apartamentului său unor terți, care a fost validată de Curtea de Apel din București fără să obțină nici o compensație, a încălcat articolul 1 din Protocolul nr. 1.

5. La 9 iunie 2004, Curtea (secția a II-a) a decis să comunice cererea Guvernului. Prevalându-se de articolul 29 § 3, ea a decis să se examineze în același timp admisibilitatea și fondul cauzei.

6. Atât reclamantul cât și Guvernul au depus observații scrise pe fondul cauzei (articolul 59 § 1 din regulament).

7. La 1 noiembrie 2004, Curtea a modificat structura secțiilor sale (articolul 25 § 1 din regulament). Prezenta cerere a fost repartizată secției a III-a astfel remaniată (articolul 52 § 1). În cadrul acesteia, camera însărcinată cu examinarea cauzei (articolul 27 § 1 din Convenție) a fost constituită conform articolului 26 § 1 din regulament.

DE FACT

I. LES CIRCONSTANCES DE L'ESPÈCE

8. Reclamantul s-a născut în 1915 și locuiește la București. În 1950, în temeiul decretului de naționalizare nr. 92/1950, Statul a intrat în posesia bunului imobiliar format dintr-un imobil și terenul aferent, situat la București în Str. Nicolae Golescu nr. 17, care îi aparținea reclamantului.

9. În 1997, reclamantul, susținând că în conformitate cu decretul nr. 92/1950, bunurile care aparțineau anumitor categorii sociale erau exceptate de la naționalizare și că el făcea parte din aceste categorii, a introdus în fața judecătoriei din București o acțiune în revendicare imobiliară împotriva Consiliului local din București.

10. Prin hotărârea definitivă din 17 octombrie 1997, tribunalul a admis acțiunea pe motiv că Statul a intrat în posesia unui imobil fără titlu valabil și, în consecință, a condamnat partea pârâtă să-i restituie bunul.

11. Prin contractul încheiat la 15 ianuarie 1998, în temeiul legii nr. 112/1995, primăria din București și întreprinderea care administra bunurile imobiliare de Stat, au vândut soților T., apartamentul nr. 7 din imobilul cu terenul aferent, aceștia fiind chiriași în apartament.

12. La 19 ianuarie 1998, primăria din București a dispus restituirea bunului. Prin procesul-verbal datat 17 februarie 1998, reclamantul a fost pus în posesia imobilului și a terenului aferent, cu excepția apartamentului 7 și a terenului aferent.

13. Prin acțiunea introdusă la 2 iunie 1998 împotriva terților cumpărători și a Consiliului general din București, reclamantul a solicitat judecătoriei din București să constate nulitatea contractului de vânzare, deoarece, încheiat prin fraudarea legii nr. 112/1995 deoarece a fost încheiat după hotărârea judecătoriei din București din 17 octombrie 1997.

14. Reclamantul a mai solicitat anularea contractului pe motiv că este ilicit, având în vedere reaua credință a părților contractante.

15. Considerând că terții au încheiat contractul respectând prevederile legii nr. 112/1995 și că ei au fost de bună credință, reclamantul nedemonstrând că ei cunoșteau existența acțiunii în revendicare, tribunalul, prin hotărârea din 13 octombrie 1999, a respins acțiunea.

16. La apelul și recursul reclamantului, prin două hotărâri din 10 martie și 9 iunie 2000, tribunalul din București și curtea de apel din București au confirmat temeinicia acestei hotărâri.

17. Prin tranzacția din 12 septembrie 2002, domnul Dan Costin Petrescu, moștenitorul reclamantului, a plătit soților T. Suma de 8 700 dolari americani și a intrat în posesia apartamentului în litigiu.

II. DREPTUL ȘI PORACTICA INTERNE PERTINENTE

18. Dispozițiile legale și jurisprudența internă pertinente sunt descrise în hotărârile *Brumărescu împotriva României* ([GC], nr. 28342/95, CEDH 1999-VII, pp. 250-256, §§ 31-44), *Străin și alții împotriva României* (nr. 57001/00, §§ 19-26, 21 iulie 2005), *Păduraru împotriva României* (nr. 63252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005) și *Porteanu împotriva României* (nr. 4596/03, §§ 23-25, 16 februarie 2006).

DE DREPT

I. SUR LA VIOLATION DE L'ARTICLE 6 § 1 DE LA CONVENTION

19. Reclamantul se plânge de lipsa de imparțialitate a tribunalelor interne, deoarece acestea i-ar fi favorizat pe chiriașii care ocupau apartamentul în litigiu, pe toată perioada de derulare a procedurii interpretând în mod eronat dispozițiile legii nr. 112/95. El invocă articolul 6 § 1 din Convenție, al cărui parte aplicabilă are următorul conținut:

« Orice persoană are dreptul ca acțiunea sa să fie audiată (...) de un tribunal (...), care va decide (...) asupra contestațiilor referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil (...) »

Asupra admisibilității

20. Curtea amintește că judecătorii nu trebuie să manifeste parțialitate sau prejudecăți personale și că, în același timp tribunalul trebuie să ofere suficiente garanții pentru a exclude în acest sens orice dubiu legitim (Cauza *Pullar împotriva Regatului-Unit*, hotărârea din 10 iunie 1996, *Culegerea de hotărâri și decizii* 1996-III, § 30).

21. În speță, Curtea constată că reclamantul a beneficiat de o procedură în contradictoriu. El a putut să prezinte, în diverse etape ale acesteia, argumentele pe care le considera pertinente pentru apărarea intereselor sale și

deciziile de respingere a acțiunii sale au fost amplu motivate, atât la instanța de fond cât și în apel și în recurs.

22. În consecință, chiar dacă s-ar presupune că această respingere a fost rezultatul unei erori în materie de bună credință a părților, Curtea consideră că procedura litigioasă, în ansamblul său, a avut un caracter echitabil, în sensul articolului 6 § 1 din Convenție. Curtea nu constată nici un element subiectiv sau obiectiv de natură a arunca un dubiu asupra imparțialității judecătorilor (v., *mutatis mutandis*, Cauza *Danulescu împotriva României*, nr. 70890/01, § 21, 12 octombrie 2006).

23. Rezultă că această parte a cererii este în mod evident nefondată și trebuie să fie respinsă, în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție.

II. ÎN LEGĂTURĂ CU PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL Nr. 1

24. Reclamantul pretinde că vânzarea apartamentului chiriașilor, validată de instanțele interne, a încălcat articolul 1 din Protocolul nr. 1, care are următorul conținut:

« Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi privat de proprietatea sa decât pentru motive de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale de drept internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului pe care îl au Statele de a pune în vigoare legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosirea bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor sau a altor contribuții sau amenzi. »

A. Asupra admisibilității

Curtea constată că această plângere nu este în mod evident nefondată, în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. Ea observă de altfel că aceasta nu lovește de nici un motiv de inadmisibilitate și o declară deci admisibilă.

B. Asupra fondului

25. Guvernul consideră că acțiunea în anularea contractului de vânzare nu a avut nici o incidență asupra dreptului de proprietate al reclamantului, deoarece nici titlul său de proprietate și nici șansele sale de a obține posesia bunului nu au fost afectate. În opinia Guvernului, constatarea bunei credințe a cumpărătorului nu echivalează cu nici o negare a titlului de proprietate al reclamantului, și nici unei confirmări a titlului cumpărătorului. Astfel, procedura litigioasă nu a adus atingere dreptului de proprietate al reclamantului. Buna credință a cumpărătorului ca și valabilitatea titlului său

de proprietate au fost recunoscute definitiv de tribunalele interne. Chiar dacă deciziile litigioase au constituit o ingerință în dreptul de proprietate al reclamantului, aceasta era prevăzută de lege și urmarea un scop legitim. În plus, tribunalele interne ar fi respectat dispozițiile de drept intern, în speță, legea nr. 10/2001.

26. Domnul Dan Costin Petrescu contestă această teză. În opinia sa, tribunalele interne au recunoscut dreptul de proprietate al tatălui său ca și pe acela al terțului cumpărător asupra aceluiași bun, situație care face imposibilă exercitarea drepturilor sale în calitate de proprietar al bunului.

27. Curtea amintește că în cauza *Păduraru împotriva României*, referitoare la vânzarea unui apartament naționalizat de Stat neluând în considerare existența unei hotărâri definitive care obliga restituirea apartamentului reclamantului, Curtea a constatat că acesta din urmă avea un bun, în sensul Convenției (§§ 64 și 65), că vânzarea apartamentului de către Stat a constituit o ingerință în dreptul celui interesat în respectarea bunurilor sale (§§ 66-71) și că această vânzare nu era prevăzută de lege (§§ 72-80).

28. Curtea a examinat circumstanțele speței și consideră că Guvernul nu a prezentat nici un fapt și nici un argument convingător care să poată duce la o concluzie diferită în cazul de față. În speță, Curtea nu consideră că există motive de a se depărta de jurisprudența menționată mai sus, situația de fapt fiind identică.

29. Pe cale de consecință, a existat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1 din Convenție.

III. ÎN LEGĂTURĂ CU APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

30. În conformitate cu articolul 41 din Convenție,

« În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. »

A. Daune

31. Declarând că a intrat în posesia apartamentului în litigiu ca urmare a tranzacției din 12 septembrie 2002, domnul Dan Costin Petrescu pretinde valoarea chiriilor neîncasate între 1998 și 2002, pe care le cifrează la 51 333 euro (EUR). El mai solicită 80 000 EUR cu titlu de daune morale pentru « traumatismele psihice » suportate de el și de tatăl său în cursul procedurilor.

32. Guvernul contestă cererea referitoare la acordarea unei sume pentru lipsa de folosință, dar, având în vedere jurisprudența Curții în materie, nu se opune acordării unei sume în echitate pentru privarea de proprietate. Cu toate acestea, el contestă suma pretinsă, pe care o consideră exagerată.

33. În ceea ce privește prejudiciul moral, Guvernul consideră că, o constatare a încălcării ar putea constitui, prin ea-însăși, o satisfacție echitabilă suficientă. În orice caz, el consideră că suma pretinsă este prea mare.

34. Curtea amintește că o hotărâre în constatarea unei încălcări aduce pentru Statul pârât obligația juridică conform Convenției de a stabili un termen acestei încălcări și de a-i înlătura consecințele. Dacă dreptul intern nu permite înlăturarea decât incompletă a consecințelor acestei încălcări, articolul 41 din Convenție conferă Curții puterea de a acorda o reparație părții vătămate prin acțiunea sau inacțiunea în legătură cu care a fost constatată o încălcare a Convenției. În exercitarea acestei puteri, ea dispune de o anumită latitudine ; adjectivul « echitabil » și sintagma « dacă este cazul » stau măturie.

35. Printre elementele luate în considerare de Curte, atunci când statuează în materie, figurează daunele materiale, adică, pierderile suportate efectiv ca o consecință directă a pretensei încălcări, și daunele morale, adică, repararea stării de neliniște, neplăceri și incertitudini care rezultă din această încălcare, ca și alte daune non-materiale (v., printre altele, *Ernestina Zullo împotriva Italiei*, nr 64897/01, § 25, 10 noiembrie 2004).

36. În speță, Curtea consideră că reclamantul și ulterior domnul Dan Costin Petrescu care au fost privați de posesia apartamentului lor între 17 octombrie 1997 și 12 septembrie 2002, au suportat în mod incontestabil o daună materială în legătură directă cu încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 constatată.

În consecință, statuând în echitate, așa cum solicită articolul 41 din Convenție, Curtea consideră că este cazul să i se atribuie domnului Dan Costin Petrescu 15 000 EUR cu acest titlu.

37. În afară de aceasta, Curtea consideră că evenimentele în cauză au adus atingeri grave dreptului reclamantului și al domnului Dan Costin Petrescu la respectarea bunului lor, pentru care suma de 2 000 EUR reprezintă o reparație echitabilă a prejudiciului moral suportat.

B. Cheltuieli de judecată

38. Domnul Dan Costin Petrescu nu a prezentat o cerere cu titlul de onorarii și cheltuieli. Nu este cazul deci să se aloce o sumă în acest sens.

C. Dobânzi moratorii

39. Curtea consideră adecvat să bazeze rata dobânzii moratorii pe rata dobânzii de întârziere acordată la împrumut de Banca centrală europeană majorată cu trei procente.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA,

- 1. Declară admisibilă cererea în ceea ce privește capătul de cerere conform articolului 1 din Protocolul nr. 1, și inadmisibilă pentru rest;***
- 2. Hotărăște că a existat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1;***
- 3. Hotărăște***
 - a) că Statul pârât trebuie să-i plătească domnului Dan Costin Petrescu, în termen de trei luni începând de la data la care prezenta hotărâre va fi devenit definitivă conform articolului 44 § 2 din Convenție, 15 000 EUR (cincisprezece mii de euro) daune materiale și 2 000 EUR (două mii de euro) prejudiciu moral, plus orice sumă care ar putea fi datorată cu titlul de impozit la sumele sus-menționate, care vor fi plătite în lei românești la cursul de schimb aplicabil la data plății;***
 - b) că începând de la data expirării numitului termen și până la plată, aceste sume vor fi majorate cu dobânda simplă cu rata egală celei practicate la împrumut de Banca centrală europeană aplicabilă în această perioadă, majorată cu trei procente;***
- 4. Respinge cererea de satisfacție echitabilă privind celelalte capete de cerere.***

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 15 martie 2007 conform articolului 77 §§ 2 și 3 din regulamentul Curții.

Santiago QUESADA
Grefier

John HEDIGAN
Președinte